

Маринченко Інна Віталіївна,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ НАДБАНЬ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ

Основний розділ. Сучасні соціально-економічні умови в Україні значно впливають на функціонування вищої школи. Спостерігається зростання вимог з боку держави та суспільства до якості вищої освіти, відбувається стрімке оновлення технологій навчання, динамічно змінюються організаційні та економічні умови діяльності закладів вищої освіти, загострюється конкуренція на ринку освітніх послуг. У зв'язку з цим, заклади вищої освіти мають актуалізувати свою соціальну місію через здійснення освітньої діяльності, спрямованої на: істотне підвищення якості вищої освіти, розробку та впровадження нових інтелектуальних та наукоємних освітніх технологій, підручників та навчального обладнання, пошук та розвиток нових джерел фінансування, удосконалення трудових мотивацій, підвищення професійного рівня професорсько-викладацького складу [3].

Сучасні дослідження вказують на необхідність розробки стратегій випереджувального розвитку освіти та створення модульних систем навчання, які зможуть адекватно реагувати на зміни в навколишньому середовищі. Це зумовлює зростання інтересу педагогічної спільноти до теорії поколінь, яка допомагає краще зрозуміти особливості та потреби людей різного віку, а значить, і ефективніше організувати процес навчання.

В умовах динамічних змін, закладам вищої освіти необхідно постійно вдосконалюватися, щоб відповідати викликам сьогодення та виконувати свою соціальну місію. Розробка та впровадження стратегій випереджувального розвитку, створення модульних систем навчання, використання нових освітніх технологій та підходів, а також розуміння особливостей різних поколінь студентів, дозволять забезпечити високу якість вищої освіти та підготувати конкурентоспроможних фахівців [1].

Теорія поколінь привертає все більшу увагу вчених, оскільки одні її підтверджують та прогнозують яким буде наступне покоління, а інші спростовують та зазначають, що вона занадто уособлена. Ця теорія була створена американськими вченими Нейлом Хоув (Neil Howe) і Вільямом Штраусом (William Strauss) у 1991 році. Основи цієї теорії були викладені в книзі «Покоління» (1991).

В останні роки спостерігається значне зростання наукового та практичного інтересу до теорії поколінь. Ця теорія ґрунтується на твердженні, що люди, народжені в один і той же історичний період, формуються під впливом схожих соціокультурних та політичних подій, що робить їх ціннісні орієнтири, поведінку та сприйняття світу подібними. Ціннісні основи, згідно з теорією, визначають особливості спілкування,

вирішення конфліктів, побудови взаємин та постановки цілей для представників певного покоління.

Теорія поколінь зародилась у 90-х роках ХХ століття і й досі залишається предметом дискусій та полеміки серед науковців та практиків.

Сучасні дослідження в галузі соціології та психології свідчать про зростаючу актуальність теорії поколінь. Ця теорія стверджує, що люди, народжені в один історичний період, зазнають схожих політичних, економічних та культурних впливів, що формує їхні спільні цінності, поведінку та сприйняття світу. Ці спільні характеристики дозволяють дослідникам об'єднувати людей в групи, які називаються «поколіннями» [2].

Покоління можна дефініювати як соціально-демографічну та культурно-історичну групу людей, об'єднаних віковими рамками та спільними умовами становлення та життєдіяльності в конкретний історичний період. Перехід від одного покоління до наступного відбувається послідовно: нові учасники з'являються в культурному просторі, а старі поступово виходять з нього. Ці нові учасники мають можливість брати участь лише в хронологічно обмеженому відрізку, тому важливою стає постійна передача накопиченої культурної спадщини.

Характеристика основних поколінь:

1. GI – Generation Item – Переможці (1900–1923 pp.): цінності: працелюбність, патріотизм, віра в авторитет. Особливості: пережили Велику депресію та Другу світову війну, цінують стабільність та порядок.

2. P – Pensioners – Мовчазне покоління (1923–1943 pp.): цінності: стриманість, відповідальність, ощадливість. Особливості: дорослішали в часи Холодної війни, віддані своїй роботі та сім'ї.

3. BB – Baby Boomers – Бебі-бумери (1943–1963 pp.): цінності: ідеалізм, прагнення до успіху, віра в силу особистості. Особливості: застали економічне зростання та соціальні революції, активні та амбітні.

4. X – Невідоме покоління (1964–1984 pp.): цінності: самостійність, прагматизм, баланс між роботою та особистим життям. Особливості: свідки розпаду СРСР, цінують гнучкість та адаптивність.

5. Y – Міленіали, Next (1985–1999 pp.): цінності: комунікабельність, відкритість до нового, соціальна відповідальність. Особливості: виростили в епоху інформаційних технологій, цінують свободу та самовираження.

6. Z – Центеніали (2000 р. і старше): цінності: технологічність, мультизадачність, візуальне сприйняття інформації. Особливості: не пам'ятають життя без Інтернету, цінують швидкість та інновації.

7. Покоління Альфа (2015-2035 pp.):

Очікується, що на становлення та розвиток цього покоління значний вплив матимуть соціальні мережі.

Розуміння особливостей та потреб різних поколінь є важливим фактором для: підвищення ефективності комунікації, створення кращих умов для співпраці, розробки більш адресних маркетингових стратегій [1].

Сучасні дослідження в галузі соціології та психології дедалі більше уваги приділяють вивченню нового покоління «Альфа», яке з'явиться на світ

після 2023 року. Ця генерація, на думку експертів, стане рушійною силою майбутнього прогресу, адже буде виховуватися в умовах стрімкого розвитку технологій та інформатизації суспільства.

Характеристика покоління «Альфа»:

– високий рівень інтелекту та адаптивності: завдяки ранньому доступу до інформації та технологій, представники покоління «Альфа» очікувано матимуть високий рівень інтелекту та зможуть швидко адаптуватися до мінливих умов життя.

– нестандартне мислення та креативність: Необхідність постійно обробляти великі обсяги інформації сформує у них нестандартне мислення та креативний підхід до вирішення проблем.

– прагнення до самореалізації та саморозвитку: Цінності покоління «Альфа» ґрунтуватимуться на прагненні до самореалізації, саморозвитку та особистісного зростання.

– відповідальність за майбутнє планети: Екологічні проблеми та глобальні виклики, з якими стикається сучасний світ, мотивуватимуть «альф» до пошуку рішень та активної участі у збереженні довкілля.

– співпраця та партнерство: На відміну від ієрархічних структур минулого, «альфи» надаватимуть перевагу співпраці та партнерству у досягненні спільних цілей [3].

Висновки. Поточний момент вимагає від педагогічних працівників високого темпу оновлення знань, вільного володіння інформаційними ресурсами та навчальними технологіями. Адже врахування викладачем фізіологічних та психологічних особливостей сучасних студентів дозволить успішно здійснити педагогічний вплив для вирішення освітніх завдань. Починаючи від засвоєння класичних знань, базових істин, загальнолюдських цінностей з переходом до орієнтування студента на вміння орієнтуватися в обраній професії та визначати її актуальні проблеми.

Список використаної літератури

1. Карташова Л. А., Бахмат Н. А., Пліш І. В. Розвиток цифрової компетентності педагога в інформаційно-освітньому середовищі закладу загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. т 68, №6. с. 193-205.

2. Маринченко І. В. Технологія безшовного виробництва одягу у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання швейної галузі. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка*. Випуск 206. 2022. С. 171-175.

3. Маринченко І. В. Проблеми і перспективи розвитку легкої промисловості України. *Modern engineering and innovative technologies. Germany: Sergeieva&Co Karlsruhe*. 2020. Том 13. Випуск 2. С. 49-55. DOI: 10.30890/2567-5273.2020-13-02-025

4. Inna Marynchenko, Mariana Malchyk, Yurii Iliash, Valentyna

Papushyna, Mykola Yakymchko. Use of digital technology tools for forming the readiness of future specialists in accordance with the requirements of the current labor market of Ukraine. *AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13. Issue 1, Special Issue XXXIV. pp. 222–229. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130134/papers/J_32.pdf

5. Шелудько І. В. Фахова підготовка педагогів професійного навчання в умовах інноваційних технологій як педагогічна проблема. *Молодь і ринок*. 2017. №6 (149). с 124–130.